

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

**cu privire la respingerea recursului declarat de Gîrbu Boris
și admiterea
recursurilor declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova
și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova**

în cauza civilă

Gîrbu Boris vs. Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii
Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, Consiliul mun. Chișinău și executorul
judecătoresc Ungureanu Oleg

(constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și
repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a
hotărârii)

*(Dosarul nr. 2ra-345/25
Nr. PIGD 2-13122411-01-2ra-04062025)*

Aplicarea mecanismului compensatoriu prevăzut de art. 41 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului nu implică, prin ea însăși, necesitatea revizuirii unei cauze soluționate definitiv, întrucât acordarea satisfacției echitabile are ca scop repararea prejudiciului constatat, iar nu redeschiderea procedurilor interne, aceasta fiind admisibilă numai atunci când este indispensabilă pentru înlăturarea consecințelor încălcării și nu aduce atingere principiului securității raporturilor juridice.

Au examinat anterior cauza judecătoria:

Prima instanță: Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău (jud. M. Diaconu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Centru (jud. R. Pulbere, A. Malîi, R. Pascari)

20 mai 2026

Textul corespunde originalului

Examinând, în lipsa părților, recursurile declarate de către Gîrbu Boris, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Diana Stănilă,

Ion Munteanu, *judcători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 24 mai 2013, reclamantul Gîrbu Boris a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, cu participarea în calitate de intervenienți accesorii a Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, Consiliului municipal Chișinău și executorului judecătoresc Ungureanu Oleg, solicitând constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a unei hotărâri judecătorești definitive și repararea prejudiciului cauzat prin neexecutarea acesteia.
2. În susținerea acțiunii a indicat că prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 5 aprilie 2011, devenită irevocabilă prin neatacare, Consiliul municipal Chișinău a fost obligat să îi acorde, în calitate de veteran de război, spațiu locativ pentru el și fiica sa minoră Cristina, în conformitate cu normele prevăzute de articolul 42 din Codul locativ, potrivit ordinii de prioritate stabilite de lege.
3. Astfel, după rămânerea definitivă a hotărârii, reclamantul a solicitat executorului judecătoresc Ungureanu Oleg intentarea procedurii de executare silită, fiind pornită executarea, însă autoritățile au constatat imposibilitatea executării hotărârii din motivul lipsei spațiului locativ disponibil în municipiul Chișinău.
4. Reclamantul a susținut că, în pofida demersurilor întreprinse conform legislației în vigoare pentru realizarea dreptului recunoscut prin hotărârea judecătorească, aceasta a rămas neexecutată o perioadă îndelungată, situație care a determinat adresarea sa în instanță cu prezenta acțiune.
5. În aceste circumstanțe, reclamantul a solicitat constatarea încălcării dreptului său la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a drepturilor garantate de articolele 6 și 13 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și de articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, reținând că statul nu și-a îndeplinit obligația pozitivă de a asigura executarea hotărârii definitive. Totodată, reclamantul a solicitat obligarea statului, prin intermediul Ministerului Justiției și al Ministerului Finanțelor, la plata sumei de 100000 lei cu titlu de prejudiciu moral, precum și a sumei de 60480 lei cu titlu de prejudiciu material, reprezentând plata chiriei pentru perioada 25 mai 2011 – 25 mai 2013 în mărime de 57600 lei și impozitul achitat lunar în sumă de 2880 lei, precum și obligarea autorităților la executarea hotărârii Curții de Apel Chișinău din 5 aprilie 2011 în termen de o lună și compensarea cheltuielilor de judecată în sumă de 600 lei, invocând că neexecutarea îndelungată a hotărârii a constituit o ingerință disproporționată în drepturile sale patrimoniale și în dreptul la un proces echitabil.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

6. Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani din 1 octombrie 2013 s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Gîrbu Boris împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, Consiliul mun. Chișinău și executorul judecătoresc Ungureanu Oleg, cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.
7. Pentru a hotărî astfel, instanța de judecată a reținut că reclamantul nu a prezentat probe ce ar indica la culpa pârâtului întru demonstrarea cerințelor sale.
8. Totodată, reținând restituirea creditorului urmăritor, în conformitate cu art. 86 alin. (1) lit. a) Cod de executare a documentului executoriu nr. 3-1644/11 din 5 aprilie 2011 emis de Curtea de Apel Chișinău privind obligarea Consiliului municipal Chișinău să-i atribuie lui Gîrbu Boris și membrilor familiei sale spațiu locativ, a considerat că reclamantul singur, artificial, a creat o situație de neexecutare a hotărârii judecătorești.

EXERCITAREA CĂILOR DE ATAC

9. Nefiind de acord cu hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 1 octombrie 2013, Gîrbu Boris a declarat apel împotriva acesteia solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond, cu adoptarea unei noi hotărâri privind admiterea integrală a acțiunii civile.
10. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 23 ianuarie 2014, s-a respins apelul declarat de Gîrbu Boris și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 1 octombrie 2013.
11. Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 30 aprilie 2014, recursul a fost declarat inadmisibil.
12. Prin decizia Curții Europene a Drepturilor Omului pronunțată la 5 octombrie 2023 în cauza Gîrbu Boris c. Republica Moldova (cererea nr. 72146/14), Curtea a constatat că statul Republica Moldova a încălcat drepturile reclamantului prin neexecutarea în termen rezonabil a unei hotărâri judecătorești definitive, reținând violarea art. 6 și art. 13 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și a art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenție, și a dispus obligarea statului la plata în favoarea reclamantului Gîrbu Boris a unor despăgubiri cu titlu de prejudiciu material și moral.
13. La 10 noiembrie 2023, Gîrbu Boris a depus, în temeiul art. 449 lit. h) Cod de procedură civilă, cerere de revizuire împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 ianuarie 2014, solicitând admiterea revizuirii, casarea hotărârii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 1 octombrie 2013, cu admiterea apelului declarat, precum și pronunțarea unei noi decizii de admitere a acțiunii privind constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii Curții de Apel Chișinău din 5 aprilie 2011 și încasarea de la stat a prejudiciului moral în sumă de 100000 lei și a prejudiciului material în sumă de 60480 lei, cererea fiind întemeiată pe hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pronunțată în cauza Gîrbu Boris c. Republica Moldova.
14. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 12 martie 2024 a fost admisă cererea de revizuire depusă de Gîrbu Boris împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 ianuarie 2014, pronunțată în cauza civilă privind cererea de chemare în judecată înaintată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, cu participarea intervenienților accesorii Ministerul Finanțelor, Consiliul municipal Chișinău și executorul judecătoresc

Ungureanu Oleg, referitoare la repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a unei hotărâri judecătorești, fiind dispusă casarea deciziei menționate și transmiterea cauzei pentru repartizare aleatorie în vederea reexaminării în ordine de apel a apelurilor declarate de Gîrbu Boris și Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

15. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2025 a fost admis apelul declarat de Gîrbu Boris, fiind casată integral hotărârea Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 1 octombrie 2013, pronunțată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, cu participarea intervenienților accesorii Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, Consiliul municipal Chișinău și executorul judecătoresc Ungureanu Oleg cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii, fiind adoptată o nouă hotărâre prin care acțiunea a fost admisă parțial, s-a constatat încălcarea dreptului reclamantului la executarea în termen rezonabil a hotărârii Curții de Apel Chișinău din 5 aprilie 2011 pentru perioada 25 mai 2011 – 25 mai 2013, s-a dispus încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Gîrbu Boris a sumei de 60 480 lei cu titlu de prejudiciu material și a sumei de 30 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, iar în rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.
16. Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că problema centrală a cauzei consta în a stabili dacă neexecutarea hotărârii definitive din 5 aprilie 2011, prin care autoritățile municipale au fost obligate să îi acorde reclamantului, în calitate de veteran de război, spațiu locativ pentru el și fiica sa minoră, în ordinea prevăzută de lege, a depășit un termen rezonabil și dacă această întârziere era imputabilă autorităților.
17. În acest sens, instanța a observat că hotărârea a devenit executorie începând cu 20 mai 2011 și că, până la data depunerii prezentei acțiuni, aceasta nu fusese executată. În această perioadă, reclamantul a întreprins demersuri repetate pentru executarea titlului, adresându-se mai întâi unui executor judecătoresc, apoi unui alt executor, după restituirea documentului executoriu, astfel încât nu se putea considera că el a dat dovadă de pasivitate sau că ar fi creat în mod artificial situația de neexecutare.
18. Instanța a acordat o importanță deosebită faptului că restituirea titlului executoriu a fost determinată de lipsa unor măsuri efective din partea primului executor, iar redepunerea sa într-un termen scurt confirma interesul constant al reclamantului pentru valorificarea dreptului recunoscut prin hotărârea judecătorească.
19. Instanța de apel a mai reținut că autoritățile municipale s-au limitat, în esență, la a invoca lipsa spațiului locativ disponibil și insuficiența resurselor financiare, fără a demonstra că au întreprins măsuri administrative și juridice concrete pentru executarea hotărârii. Prin urmare, asemenea împrejurări nu puteau constitui, prin ele însele, o justificare suficientă pentru neexecutarea unei hotărâri definitive pronunțate împotriva unei autorități publice.
20. În aprecierea sa, instanța a subliniat că executarea unei hotărâri judecătorești constituie parte integrantă a dreptului la un proces echitabil și că sistemul intern trebuie organizat astfel încât hotărârile definitive să fie executate efectiv și într-un termen rezonabil.
21. De asemenea, instanța a observat că simpla emitere a unor încheieri de către executorii judecătorești și corespondența purtată cu autoritățile debitoare nu echivalau cu o conduită suficient de diligentă și eficientă pentru a satisface exigențele legii.

22. În temeiul acestor constatări, instanța de apel a concluzionat că întârzierea executării pentru perioada 25 mai 2011 – 25 mai 2013 nu putea fi imputată exclusiv reclamantului și că dreptul acestuia la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești a fost încălcat. În ceea ce privește reparația, instanța a considerat că reclamantul a dovedit existența unui prejudiciu material constând în cheltuielile suportate pentru chiria locuinței și pentru plata impozitului aferent, cheltuieli aflate în legătură directă cu imposibilitatea de a beneficia de locuința ce trebuia să îi fie atribuită în executarea hotărârii.
23. Totodată, instanța a apreciat că neexecutarea hotărârii pe o perioadă îndelungată i-a provocat reclamantului suferințe morale, frustrări și un sentiment legitim de insecuritate, având în vedere atât durata întârzierii, cât și importanța deosebită a litigiului pentru acesta și familia sa.
24. Astfel, instanța a considerat rezonabilă acordarea sumei de 60 480 lei cu titlu de prejudiciu material și a sumei de 30 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, respingând celelalte pretenții în măsura în care acestea depășeau obiectul mecanismului reparator instituit de Legea nr. 87/2011.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

25. La 4 iunie 2025, Gîrbu Boris a declarat recurs, solicitând admiterea acestuia, modificarea deciziei Curții de Apel Chișinău, sediul Centru din 20 mai 2025, în partea ce ține de cuantumul prejudiciului moral și de neacordarea cheltuielilor de asistență juridică, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă integral acțiunea înaintată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, cu participarea în calitate de intervenienți accesorii a Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, Consiliului municipal Chișinău și executorului judecătoresc Ungureanu Oleg cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii.
26. La 2 ianuarie 2026 Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs, solicitând casarea deciziei Curții de Apel Chișinău, sediul Centru din 20 mai 2025, cu menținerea hotărârii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 1 octombrie 2013 prin care s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Gîrbu Boris împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, cu participarea în calitate de intervenienți accesorii a Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, Consiliului municipal Chișinău și executorului judecătoresc Ungureanu Oleg cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii.
27. La 9 ianuarie 2026 Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a declarat recurs, solicitând casarea deciziei Curții de Apel Chișinău, sediul Centru din 20 mai 2025, cu menținerea hotărârii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 1 octombrie 2013 prin care s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Gîrbu Boris împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, cu participarea în calitate de intervenienți accesorii a Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, Consiliului municipal Chișinău și executorului judecătoresc Ungureanu Oleg cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii.

SOLICITĂRILE RECURENȚILOR

28. În motivarea recursului, Gîrbu Boris, reiterând argumentele de fapt și de drept invocate în cererea de chemare în judecată, a criticat decizia Curții de Apel Centru din 20 mai 2025 doar în partea ce ține de cuantumul despăgubirilor acordate și de respingere a pretenției de compensare a cheltuielilor de asistență juridică, fără a contesta constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești din 5 aprilie 2011, deja reținută de instanța de apel.
29. A susținut că, deși instanța de apel a constatat existența încălcării și a admis parțial acțiunea, aceasta a stabilit în mod nejustificat un cuantum redus al prejudiciului moral și a respins neîntemeiat cererea privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică, fără a lua în considerare circumstanțele concrete ale cauzei, durata încălcării, importanța interesului urmărit și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în materie de acordare a unei satisfacții echitabile.
30. A reținut că decizia Curții de Apel Chișinău din 5 aprilie 2011, prin care autoritățile municipale au fost obligate să îi acorde spațiu locativ, nu a fost executată o perioadă îndelungată, iar această neexecutare a generat cheltuieli suplimentare pentru chirie, stres și incertitudine prelungită.
31. În opinia sa, instanța de apel nu a acordat o reparație suficientă, limitând cuantumul prejudiciului moral la 30 000 lei, fără a explica în mod convingător de ce această sumă ar constitui o satisfacție echitabilă în raport cu durata încălcării și cu importanța interesului aflat în joc, și anume asigurarea unei locuințe pentru un veteran de război și familia sa.
32. De asemenea, a criticat soluția de respingere de către instanța de apel a cheltuielilor de asistență juridică, invocând că a prezentat dovada achitării onorariului avocatului în sumă de 6 000 lei pentru reprezentarea sa în procedura civilă, iar instanța s-a limitat la a respinge această pretenție, fără a analiza în mod efectiv necesitatea și caracterul rezonabil al cheltuielilor, deși acestea erau legate direct de procedura inițiată pentru repararea prejudiciului cauzat prin neexecutarea hotărârii judecătorești.
33. A mai susținut că instanța de apel a aplicat în mod eronat normele de drept material și procedural referitoare la repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, precum și principiile stabilite de Legea nr. 87/2011, potrivit căreia statul este obligat să acorde o satisfacție echitabilă, inclusiv pentru prejudiciul moral și pentru costurile suportate în legătură cu procedura.
34. În acest sens, a evidențiat obligația autorităților naționale de a interpreta legislația internă în conformitate cu Convenția și cu jurisprudența Curții, subliniind că acordarea unei despăgubiri insuficiente sau refuzul compensării cheltuielilor necesare poate lipsi de efect util remediul intern instituit pentru repararea încălcărilor legate de durata procedurilor sau de neexecutarea hotărârilor judecătorești.
35. În drept, Gîrbu Boris și-a întemeiat recursul, pe prevederile art. 432 Cod de procedură civilă, fără a indica în mod concret temeiul specific de recurs prevăzut de această normă și fără a preciza care dintre cazurile reglementate de articolul menționat ar fi incidente în speță.
36. În motivarea recursului, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a invocat drept temei dispozițiile art. 432 alin. (1) lit. a) și e) Cod de procedură civilă, susținând că instanța de apel a interpretat legea contrar jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție și că soluția adoptată se întemeiază pe o apreciere vădit nerezonabilă a probelor administrate.
37. În acest sens, a făcut trimitere la practica judiciară națională, inclusiv la cauza Ozimoc împotriva Ministerului Justiției, în care, pentru o perioadă mai îndelungată de neexecutare, a fost acordată o despăgubire morală considerabil mai redusă, precum și la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, arătând că despăgubirile acordate la

- nivel intern trebuie să respecte criteriul proporționalității și să fie stabilite în funcție de durata neexecutării și de circumstanțele concrete ale cauzei.
38. A mai susținut că instanța de apel a aplicat eronat prevederile Legii nr. 87/2011 și ale Convenției, acordând un prejudiciu moral excesiv, fără a ține cont că obligația statului în materia executării hotărârilor judecătorești este una de diligență și de mijloace, iar nu de rezultat imediat, iar caracterul rezonabil al termenului de executare trebuie apreciat în funcție de complexitatea obligației, de resursele disponibile și de conduita autorităților competente.
  39. În opinia recurentului, executarea unei hotărâri prin care se dispune acordarea unui spațiu locativ presupune proceduri administrative complexe, identificarea sau edificarea unui imobil și respectarea ordinii de prioritate stabilite de lege, astfel încât imposibilitatea executării imediate nu poate fi imputată exclusiv autorităților publice.
  40. Totodată, a reținut că instanța de apel a apreciat eronat conduita executorului judecătoresc, întrucât actele procedurale întreprinse, inclusiv emiterea încheierilor și adreselor către autorități, reprezintă măsurile prevăzute de lege, iar executorul nu are competența de a crea condițiile materiale ale executării, acestea revenind autorităților publice.
  41. Potrivit recurentului, simpla depunere a documentului executoriu nu demonstrează, prin ea însăși, lipsa de diligență a statului și nu poate constitui automat punctul de pornire pentru calcularea unui termen strict de executare, iar lipsa rezultatului final nu echivalează cu o încălcare atunci când autoritățile au întreprins măsuri reale și conforme cu legea.
  42. De asemenea, a invocat că reclamantul a beneficiat deja de despăgubiri din contul statului în temeiul Legii nr. 87/2011, astfel încât prejudiciul moral pretins nu poate fi considerat de o asemenea gravitate încât să justifice acordarea unor sume suplimentare, iar prejudiciul material nu este dovedit în mod concludent, nefiind demonstrată existența unei legături directe de cauzalitate între neexecutarea hotărârii și cheltuielile invocate.
  43. În motivarea recursului, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a invocat că hotărârea instanței de apel nu este legală și întemeiată, întrucât nu se bazează pe o analiză completă a circumstanțelor cauzei și nu conține o motivare suficientă cu privire la admiterea acțiunii și la cuantumul despăgubirilor acordate.
  44. A susținut că principiul procesului echitabil impune ca hotărârea judecătorească să fie motivată în mod clar și explicit, astfel încât părțile să cunoască rațiunile pentru care au fost admise sau respinse argumentele lor, iar lipsa unei motivări adecvate contravine exigențelor art. 236 Cod de procedură civilă și jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului privind obligația instanțelor de a examina efectiv argumentele esențiale ale părților.
  45. Totodată, a susținut că instanța de apel a admis neîntemeiat acțiunea, deoarece din materialele dosarului rezultă că în procedura de executare au fost întreprinse multiple măsuri de către executorul judecătoresc pentru determinarea Consiliului municipal Chișinău să execute hotărârea judecătorească, însă aceste măsuri nu au avut rezultat din motive obiective, independente de voința executorului sau a autorităților statului.
  46. Astfel, actele întreprinse în procedura de executare demonstrează că executorul judecătoresc a acționat cu diligență, iar eventualele întârzieri sunt imputabile exclusiv debitorului - administrația publică locală a municipiului Chișinău, care nu a dispus de spațiu locativ disponibil pentru executarea hotărârii.
  47. A mai invocat că responsabilitatea statului nu poate fi extinsă dincolo de obligația de a asigura existența unui mecanism de executare, iar statul nu poate fi obligat să substituie

- debitorul și să suporte consecințele neexecutării atunci când autoritățile competente au întreprins măsurile prevăzute de lege.
48. De asemenea, a menționat că atât executorul judecătoresc, cât și Consiliul municipal Chișinău nu au negat posibilitatea executării hotărârii în viitor, fiind invocate circumstanțe obiective care au împiedicat executarea imediată.
  49. În drept, recursul a fost întemeiat pe prevederile art. 429 alin. (1), art. 432 alin. (1) lit. a) și e), alin. (2) lit. a), b) și c) și art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, invocându-se interpretarea eronată a normelor de drept material, aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, lipsa unei motivări suficiente a hotărârii instanței de apel și abaterea de la jurisprudența uniformă.
  50. La 13 noiembrie 2025, Curtea Supremă de Justiție, în vederea respectării dreptului părților la un proces echitabil, a expediat participanților la proces copiile recursurilor depuse de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de Gîrbu Boris, iar la 13 ianuarie 2026 a fost expediată părților copia recursului depus de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova. Odată cu remiterea recursurilor, părțile au fost informate, în conformitate cu prevederile art. 439 și art. 186 Cod de procedură civilă, despre obligația de a prezenta referințe în termen de o lună, cu avertizarea că, în cazul depășirii acestui termen, vor fi decăzute din dreptul de a le depune, cauza urmând a fi examinată în baza materialelor existente la dosar. Cu toate acestea, părțile nu și-au valorificat dreptul procedural în termenul acordat de instanța de recurs și nu au prezentat referințe (f.d. 145–146, vol. II).
  51. Totodată, prin notificarea din 22 aprilie 2026 în temeiul art. 439 lit. c) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a solicitat tuturor participanților la proces depunerea unor referințe motivate privind aplicabilitatea art. 453 alin. (2) Cod procedură civilă în contextul redeschiderii procedurii ca urmare a constatării unei încălcări de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, existența și quantumul pretențiilor formulate de reclamant în fața Curții Europene a Drepturilor Omului cu titlu de prejudiciu moral, concordanța dintre sumele solicitate în fața Curții Europene și cele pretinse în prezenta cauză, precum și măsura în care despăgubirile acordate de Curtea Europeană acoperă prejudiciul invocat și justifică existența unui interes legitim pentru acordarea unor despăgubiri suplimentare la nivel național.
  52. La 6 mai 2026 reprezentantul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Cachița Constantin, a depus referință în contextul notificării Curții Supreme de Justiție din 22 aprilie 2026.
  53. Altfel, a reținut că deși hotărârea pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului poate constitui un temei pentru redeschiderea procedurilor interne, în circumstanțele prezentei cauze acest mecanism nu poate justifica acordarea unor noi despăgubiri reclamantului, întrucât prejudiciile aferente aceleiași perioade de neexecutare au fost deja examinate și compensate atât la nivel național, în temeiul Legii nr. 87/2011, cât și în fața Curții Europene a Drepturilor Omului.
  54. A menționat că acordarea unor despăgubiri suplimentare în cadrul procedurii de revizuire ar conduce la o dublă compensare pentru același prejudiciu, incompatibilă cu principiul reparării integrale și de natură să afecteze securitatea raporturilor juridice și echilibrul dintre interesul individual și cel general.
  55. Totodată, a evidențiat că eventualele prejudicii cauzate prin neexecutarea hotărârii judecătorești pentru perioada ulterioară pronunțării hotărârii Curții Europene pot fi solicitate printr-o acțiune distinctă întemeiată pe mecanismul prevăzut de Legea nr. 87/2011.

56. Ministerul Justiției a mai indicat că reclamantul Boris Gîrbu a formulat în fața Curții Europene a Drepturilor Omului două cereri privind satisfacția echitabilă, la 6 iulie 2016 și la 5 martie 2021, prin care a solicitat câte 20 000 euro cu titlu de prejudiciu moral. În același timp, a relevat că, deși Curtea Europeană a analizat pretențiile privind prejudiciul moral, aceasta nu a considerat necesară acordarea unei sume suplimentare pentru perioada 2011–2013, apreciind că nu a fost demonstrată existența unui prejudiciu autonom față de cel deja analizat.
57. În consecință, a susținut că solicitarea reclamantului de acordare a unor despăgubiri suplimentare în cadrul procedurii de revizuire nu este justificată, în lipsa unor elemente noi care să ateste existența unui prejudiciu distinct.
58. De asemenea, a subliniat că Curtea Europeană a Drepturilor Omului nu a acordat reclamantului nicio sumă cu titlu de prejudiciu moral și a invocat jurisprudența CtEDO referitoare la pierderea calității de victimă atunci când autoritățile naționale au recunoscut încălcarea Convenției și au acordat o reparație adecvată și suficientă.
59. Prin urmare, a susținut că toate prejudiciile materiale și morale aferente perioadei examinate au fost deja evaluate și compensate, iar singura perioadă pentru care reclamantul ar mai putea solicita despăgubiri este cea ulterioară datei de 6 octombrie 2023, prin promovarea unei acțiuni distincte în temeiul Legii nr. 87/2011.
60. Totodată, a menționat că, potrivit practicii constante a Curții Europene a Drepturilor Omului în cauzele privind neexecutarea hotărârilor judecătorești, despăgubirile acordate pentru prejudiciul moral sunt stabilite în echitate, în funcție de circumstanțele concrete ale fiecărei cauze.
61. La 11 mai 2026 reprezentantul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, ministrul Gavriliță Andrian, a depus recurs suplimentar în contextul notificării Curții Supreme de Justiție din 22 aprilie 2026.
62. Astfel, a menționat că soluțiile instanței de apel sunt neîntemeiate și ilegale, întrucât instanța nu ar fi elucidat pe deplin circumstanțele relevante ale cauzei și ar fi dispus o compensare dublă pentru aceeași perioadă de neexecutare.
63. În acest sens, a reținut că reclamantul a promovat succesiv mai multe acțiuni distincte privind neexecutarea aceleiași hotărâri judecătorești pentru perioade diferite, respectiv 25 mai 2011 – 25 mai 2013, 25 mai 2013 – 25 aprilie 2016 și 1 iunie 2016 – 1 iunie 2019, fiecare fiind soluționată separat prin hotărâri definitive, prin care s-au acordat despăgubiri materiale și morale.
64. Potrivit recurentului, hotărârea CtEDO din 5 octombrie 2023 a vizat exclusiv prima perioadă de neexecutare, respectiv 25 mai 2011 – 25 mai 2013, pentru care Curtea Europeană a acordat deja suma de 3 084 euro cu titlu de prejudiciu material reprezentând cheltuieli de chirie neacoperite anterior la nivel național.
65. A mai invocat că, prin dispunerea suplimentară a încasării sumei de 60 480 lei pentru aceeași perioadă și pentru același tip de prejudiciu, Curtea de Apel Centru a admis o compensare repetată și inadmisibilă a aceluiași prejudiciu material.
66. În susținerea acestei concluzii, Ministerul Finanțelor a făcut trimitere la pct. 22 din hotărârea CtEDO, unde Curtea a reținut că a luat în considerare sumele deja acordate de instanțele naționale și cheltuielile suportate de reclamant pentru chirie în perioada de neexecutare.
67. Referitor la prejudiciul moral, a susținut că, deși reclamantul a solicitat în fața Curții Europene suma de 50 000 euro cu acest titlu, CtEDO nu a acordat nicio despăgubire morală, ceea ce ar demonstra inexistența unui prejudiciu moral susceptibil de reparare sau lipsa necesității acordării unei satisfacții echitabile sub acest aspect.

68. Prin urmare, a reținut că instanțele naționale nu erau îndreptățite să acorde despăgubiri morale pentru aceeași situație de fapt, iar chiar și în ipoteza admiterii unor asemenea pretenții, cuantumul stabilit de instanța de apel ar depăși standardele dezvoltate în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului pentru cauze similare privind neexecutarea hotărârilor judecătorești.
69. Totodată, a invocat dispozițiile art. 453 alin. (2) Cod procedură civilă, susținând că însuși încheierea de admitere a cererii de revizuire este neîntemeiată, deoarece prejudiciul material fusese deja reparat prin hotărârea CtEDO, iar pretenția privind prejudiciul moral fusese implicit respinsă de Curte.
70. În consecință, a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii Curții de Apel Chișinău din 12 martie 2024 și a deciziei Curții de Apel Centru din 20 mai 2025, cu respingerea cererii de revizuire sau, subsidiar, cu menținerea hotărârii Judecătoriai Buiucani din 1 octombrie 2013.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

71. Art. 429 din Codul de procedură civilă:
„(1) Pot fi atacate cu recurs deciziile pronunțate de curțile de apel în calitatea lor de instanțe de apel, cât și hotărârile pronunțate de curțile de apel.”
72. Art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă:
„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.”
73. Art. 432 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă:
„Recursul este admis dacă:
a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;
b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;
c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen;
d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;
e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;
f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.
Temeiurile menționate la alin. (1) lit. d) - f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.”
74. Art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă:
„(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept: f) să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.”
75. Articolul 239 din Codul de procedură civilă:
„Hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.”

76. Articolul 449 lit. h) din Codul de procedură civilă:
„Revizuirea se declară în cazul în care: h) Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat, printr-o hotărîre, fie Guvernul Republicii Moldova a recunoscut, printr-o declarație, o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale care poate fi remediată, cel puțin parțial, prin anularea hotărîrii pronunțate de o instanță de judecată națională.”
77. Articolul 453 alin. (2) din Codul de procedură civilă:
„(2) Încheierea de admitere a cererii de revizuire se pronunță în camera de deliberare și se supune căilor de atac o dată cu fondul, în condițiile legii. Instanța de competența căreia este calea de atac asupra fondului se expune, din oficiu, asupra temeiniciei și legalității încheierii de admisibilitate a revizuirii. Dacă încheierea de admitere a cererii de revizuire se casează, instanța admite calea de atac, casând, din oficiu, și actul de dispoziție emis ca urmare a reexaminării cauzei după revizuire.”
78. Articolul 6§1 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale:
„Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.”
79. Articolul 41§1 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale:
„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înaltei Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”
80. Articolul 53 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova:
„(1) Persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.”
81. Articolul 1 alin.(1) din Legea nr.87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești:
„(1) Scopul prezentei legi este crearea în Republica Moldova a unui remediu intern eficient de apărare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești.
82. Articolul 2 alin.(1)-(4) și (6), (7) din Legea nr.87/2011:
„(1) Orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă.
(2) Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii

judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului (denumită în continuare reclamant).

(3) Prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se repară indiferent de vinovăția instanței de judecată, a organului de urmărire penală, a organului responsabil de executarea hotărârilor judecătorești sau a instituției de stat debitoare.

(4) Prejudiciul cauzat de o autoritate publică sau de o autoritate căreia statul i-a delegat atribuții de autoritate publică prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se repară de către stat. Reparația prejudiciului se face de la bugetul de stat.

(6) Mărimea reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant.

(7) Organul care reprezintă statul în instanță de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției.”

83. Articolul 3 alin.(1) din Legea nr.87/2011:

„(2) Cererea de chemare în judecată privind constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare (denumită în continuare cerere de chemare în judecată) se depune conform regulilor de competență jurisdicțională stabilite la capitolul IV din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova și se examinează de un alt complet de judecată decât cel care a examinat (examinează) cauza în care se pretinde încălcarea.”

84. Articolul 4 alin.(1)-(3) din Legea nr.87/2011:

„(1) Sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare și suportarea costurilor și cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului.

(2) Instanța de judecată care examinează în fond cauza, organul de urmărire penală, autoritatea implicată în proces sau, după caz, executorul judecătoresc ori autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești prezintă Ministerului Justiției un raport motivat privind modul de respectare a termenului rezonabil și, după caz, dosarul sau o copie de pe dosar.

(3) Raportul privind modul de respectare a termenului rezonabil se prezintă în scris și va conține: numele și prenumele judecătorului, ale reprezentantului autorității implicate în proces, ale executorului judecătoresc sau ale reprezentantului autorității responsabile de executarea hotărârii judecătorești; date despre acțiunile procesuale întreprinse, termenele de realizare și motivarea acestora; date despre acțiunile procesuale întreprinse în vederea accelerării procedurii de judecare, după caz; alte date relevante privind respectarea termenului rezonabil.”

85. Articolul 5 alin.(1)-(2) din Legea nr.87/2011:

„(1) În urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată.

(2) La constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată poate decide că simpla constatare a încălcării dreptului reprezintă prin sine o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral.”

86. Articolul 19 alin.(1), (2), (3), (5) din Codul civil:

„(1) În condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel.

(2) Se consideră prejudiciu patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum și profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat).

(3) Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferințele fizice și psihice, precum și diminuarea calității vieții. În cazul vătămării sănătății, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacități a corpului uman (prejudiciu biologic).

(5) Repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situația în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea.”

87. Articolul 2036 alin.(1)-(3) din Codul civil:

„(1) În cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri.

(2) Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

(3) Reparația prejudiciului moral se face și în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității și în alte cazuri prevăzute de lege.”

88. Articolul 2037 alin.(1) și (3) din Codul civil:

„(1) Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.

(4) La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.”

89. Cu referire la termenul de declarare a recursurilor, Curtea de Apel Centru a pronunțat decizia la 20 mai 2025, în ședință publică.
90. Din actele cauzei rezultă că copia deciziei integrale (motivate) a instanței de apel a fost expediată la 31 octombrie 2025, la adresele juridice ale Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, precum și la adresa de domiciliu a lui Gîrbu Boris, fapt confirmat prin scrisoarea de expediere a actului judecătoresc anexată la dosar (f.d. 101, vol. II). Totodată, din materialele cauzei nu rezultă data la care părțile au recepționat efectiv decizia motivată.
91. Astfel, recursurile declarate la 4 iunie 2025, 2 ianuarie 2026 și respectiv la 9 ianuarie 2026, de către Gîrbu Boris, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, au fost depuse în interiorul termenului prevăzut de art.434 alin.(1) Cod de procedură civilă.
92. Având în vedere că legea procesual-civilă, care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare, nu are putere retroactivă recursurile vor fi examinate conform procedurii de judecare a recursului în vigoare la data depunerii acestora, deoarece după sens, norma referitoare la temeiuri de drept, cuprinde și procedura, or, temeiurile nu pot fi separate de procedura de examinare și soluționare, ele fiind un tot întreg organic.
93. Reieșind din prevederile art. 431 din Codul de procedură civilă, examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție. Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători. Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa inclusiv și la examinarea recursului în cauză.
94. Soluționând admisibilitatea recursurilor, fără înștiințarea și audierea participanților la proces, întrucât criticele recurenților au fost expuse în recursuri cu suficientă claritate, în acord cu procedura specificată la art.440 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile declarate de către Gîrbu Boris, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova admisibile și în continuare vor fi examinate în același complet de judecată.
95. Se reține că procedura de soluționare a admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în recurs cu temeiurile de drept prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă, în redacția legii în vigoare la data declarării acestuia.
96. În speță, recurenții Gîrbu Boris, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și-au încadrat criticile pe prevederile art. 432, în special pe prevederile alin.(1) lit. a), b) și e) din Cod de procedură civilă, potrivit cărora recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție; e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.
97. În esență, prin recursuri se invocă interpretarea eronată de către instanțele de judecată inferioare a prevederilor Legii nr. 87/2011, în special ignorarea jurisprudenței naționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului în cauze similare, la aprecierea cuantumului satisfacției echitabile, precum și admiterea neîntemeiată a unei cereri de revizuire, cu redeschiderea eronată a procesului civil.
98. Analizând criticile formulate în cererile de recurs, prin prisma rolului instanței supreme de a asigura aplicarea uniformă a legii, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

constată că prezenta cauză impune intervenția instanței de recurs în temeiul art. 432 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă.

99. Această necesitate este cu atât mai evidentă în situațiile în care, pentru aceeași neexecutare a unei hotărâri judecătorești, reclamantului i-au fost acordate despăgubiri atât prin hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului, cât și prin hotărâri ale instanțelor naționale.
100. În aceste condiții, se impune clarificarea criteriilor de determinare a compensației, scopul fiind evitarea acordării cumulative sau disproporționate a despăgubirilor și asigurarea unei practici judiciare unitare.
101. Completul de judecată reține că prezenta cauză are ca obiect constatarea încălcării dreptului reclamantului Gîrbu Boris la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești definitive a Curții de Apel Chișinău din 5 aprilie 2011, pentru perioada 25 mai 2011 – 25 mai 2013, precum și repararea prejudiciului pretins a fi cauzat prin această neexecutare.
102. Totodată, specificul prezentei cauze constă în faptul că, ulterior respingerii acțiunii reclamantului prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 1 octombrie 2013 și menținerii acesteia prin decizia Curții de Apel Chișinău din 23 ianuarie 2014, cauza a fost redeschisă pe calea extraordinară de atac a revizuirii, ca urmare a hotărârii Curții Europene a Drepturilor Omului nr. 72146/14 din 5 octombrie 2023, pronunțată în cauza Gîrbu și alții c. Republica Moldova.
103. Prin urmare, înainte de a examina criticile îndreptate împotriva deciziei Curții de Apel Centru din 20 mai 2025, Completul de judecată este obligat să verifice, din oficiu, legalitatea și temeinicia încheierii Curții de Apel Chișinău din 12 martie 2024, prin care a fost admisă cererea de revizuire.
104. Această obligație rezultă expres din art. 453 alin. (2) Cod de procedură civilă, potrivit căruia instanța competentă să examineze calea de atac declarată împotriva hotărârii pronunțate după revizuire este obligată să verifice din oficiu legalitatea și temeinicia încheierii prin care a fost admisă cererea de revizuire.
105. În cazul în care se constată nelegalitatea acestei încheieri, instanța de control judiciar urmează să o caseze și, în mod corespunzător, să caseze din oficiu și hotărârea pronunțată în urma reexaminării cauzei după admiterea revizuirii.
106. Completul reține că revizuirea constituie o cale extraordinară de atac, de strictă interpretare și aplicare, care derogă de la principiul autorității lucrului judecat și de la principiul securității raporturilor juridice.
107. Din aceste considerente, condițiile de admisibilitate ale revizuirii urmează a fi verificate cu maximă rigurozitate, redeschiderea unei cauze soluționate definitiv fiind admisibilă numai în măsura în care aceasta este strict necesară pentru înlăturarea consecințelor unei încălcări constatate.
108. Pornind de la premisele admiterii cererii de revizuire și ale redeschiderii unei cauze soluționate definitiv, Completul de judecată reține că unul dintre temeiurile prevăzute de lege este acela în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat, printr-o hotărâre, sau Guvernul Republicii Moldova a recunoscut, printr-o declarație unilaterală, o încălcare a drepturilor și libertăților fundamentale, iar această încălcare poate fi remediată, cel puțin parțial, prin anularea hotărârii pronunțate de instanța judecătorească națională.
109. Așadar, pentru incidența acestui temei, este necesară întrunirea cumulativă a următoarelor condiții: existența unei constatări a încălcării unui drept fundamental; existența unei legături între încălcarea constatată și hotărârea națională a cărei revizuire se solicită; posibilitatea reală ca încălcarea să fie remediată prin anularea acelei hotărâri; **precum și**

inexistența unei reparații deja realizate pe altă cale, în măsura în care aceasta a înlăturat consecințele încălcării constatate.

110. Din conținutul hotărârii Curții Europene a Drepturilor Omului nr. 72146/14 din 5 octombrie 2023 rezultă că instanța europeană a constatat încălcarea art. 6 § 1 din Convenție și a art. 1 din Protocolul nr. 1 în legătură cu neexecutarea hotărârii judecătorești definitive din 5 aprilie 2011, prin care autoritățile municipale au fost obligate să acorde reclamantului spațiu locativ.
111. Totodată, potrivit pct. 22 din hotărârea Curții Europene, aceasta a considerat rezonabil să acorde reclamantului sumele indicate în tabelul anexat, ținând seama de despăgubirile deja acordate de autoritățile naționale, precum și de probele prezentate privind cheltuielile suportate pentru închirierea unei locuințe alternative în perioada de neexecutare care nu a fost acoperită prin procedurile interne de compensare.
112. Tabelul anexat la hotărâre are următorul conținut relevant pentru prezenta cauză:

Nr. cerere	Reclaman t	Hotărârea internă neexecutată	Perioada neexecu tării	Proceduri interne de compensare	Despăgubiri interne	Despăgubiri acordate de CEDO
72146/14	Gîrbu Boris	Curtea de Apel Chișinău, 05 aprilie 2011 – obligarea autorităților să acorde spațiu locativ	din 05 aprilie 2011 – în curs (peste 12 ani și 2 luni și 23 zile)	1) CSJ 30 aprilie 2014 - acțiune respinsă pentru perioada 2011-2013 2) CSJ 20 septembrie 2017 - compensare pentru 2013 - 2016 3) CSJ 03 iunie 2020 - compensare pentru 2016 - 2019	2017: prejudiciu moral 760 EUR + material 4250 EUR 2020: prejudiciu moral 1020 EUR + material 5000 EUR	3 084 EUR prejudiciu material 250 EUR cheltuieli

113. Prin urmare, Curtea Europeană a reținut expres că instanțele naționale au constatat anterior încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil și au acordat despăgubiri pentru anumite perioade de neexecutare, însă a apreciat că remediul intern nu a oferit o compensație suficientă, iar hotărârea judecătorească nu fusese executată nici la momentul examinării cauzei.
114. În același timp, Curtea Europeană nu a pus în discuție legalitatea hotărârilor judecătorești naționale și nu a constatat că acestea ar fi fost pronunțate cu încălcarea Convenției, ci a reținut exclusiv caracterul insuficient al compensațiilor acordate și faptul că neexecutarea hotărârii continua.
115. Astfel, din tabelul anexat la hotărârea Curții Europene rezultă că reclamantul Gîrbu Boris a beneficiat anterior de despăgubiri acordate de instanțele naționale în proceduri de compensare întemeiate pe Legea nr. 87/2011, pentru diferite perioade de neexecutare a hotărârii Curții de Apel Chișinău din 5 aprilie 2011, iar Curtea Europeană a examinat

neexecutarea pentru întreaga perioadă începută la 5 aprilie 2011 și existentă la momentul examinării cauzei, respectiv o durată de peste 12 ani, 2 luni și 23 de zile.

116. În mod concret, pentru perioada 2011–2013, acțiunea reclamantului a fost respinsă prin hotărârea Curții Supreme de Justiție din 30 aprilie 2014, însă, ulterior, pentru perioada 2013 - 2016, prin hotărârea Curții Supreme de Justiție din 20 septembrie 2017, reclamantului i-au fost acordate despăgubiri în sumă de 760 euro cu titlu de prejudiciu moral și 4 250 euro cu titlu de prejudiciu material, iar pentru perioada 2016 - 2019, prin hotărârea Curții Supreme de Justiție din 3 iunie 2020, i-au fost acordate despăgubiri în sumă de 1 020 euro cu titlu de prejudiciu moral și 5 000 euro cu titlu de prejudiciu material.
117. Prin hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 5 octombrie 2023, instanța europeană, examinând situația pentru întreaga perioadă de neexecutare începând cu 5 aprilie 2011 și constatând că hotărârea nu era executată nici la data pronunțării hotărârii sale, a acordat reclamantului o satisfacție echitabilă suplimentară în sumă de 3 084 euro cu titlu de prejudiciu material și 250 euro cu titlu de cheltuieli, ținând seama de despăgubirile deja acordate la nivel național și acoperind inclusiv perioada inițială 2011 - 2013, pentru care instanțele naționale nu acordaseră despăgubiri.
118. Prin urmare, Curtea Europeană a activat mecanismul compensatoriu prevăzut de art. 41 din Convenție și a acordat reclamantului Boris Gîrbu o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul cauzat prin neexecutarea hotărârii judecătorești din 5 aprilie 2011, ținând seama de despăgubirile deja acordate la nivel național și constatând că acestea nu acopereau integral prejudiciul.
119. În acest temei, Curtea a dispus plata suplimentară a sumei de 3 084 euro cu titlu de prejudiciu material și 250 euro cu titlu de cheltuieli, inclusiv pentru perioada 2011 - 2013, fără a pune în discuție legalitatea hotărârilor judecătorești interne și fără a impune redeschiderea procedurilor naționale.
120. Completul subliniază că aplicarea mecanismului compensatoriu prevăzut de art. 41 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului nu implică, prin ea însăși, necesitatea revizuirii unei cauze soluționate definitiv, întrucât acordarea satisfacției echitabile are ca scop repararea prejudiciului constatat, iar nu redeschiderea procedurilor interne, aceasta fiind admisibilă numai atunci când este indispensabilă pentru înlăturarea consecințelor încălcării și nu aduce atingere principiului securității raporturilor juridice.
121. Cu alte cuvinte, în cauza de față, Curtea Europeană nu a reținut nelegalitatea hotărârii Judecătoriei Buiucani din 1 octombrie 2013, nici a deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 ianuarie 2014, nu a constatat necesitatea redeschiderii cauzei la nivel național.
122. Dimpotrivă, a procedat la acordarea unei satisfacții echitabile suplimentare tocmai pentru a compensa acea parte a prejudiciului care nu fusese acoperită de procedurile interne de reparare.
123. În aceste circumstanțe, Completul reține că încălcarea constatată de Curtea Europeană a fost deja remediată pe calea mecanismului compensatoriu prevăzut de art. 41 din Convenție, inclusiv sub aspectul perioadei 2011 - 2013.
124. Prin urmare, anularea hotărârilor naționale definitive și redeschiderea procedurii interne nu mai erau necesare pentru înlăturarea consecințelor încălcării constatate.
125. Colegiul civil reține că a admite revizuirea într-o asemenea situație înseamnă a transforma această cale extraordinară de atac într-un instrument de rejudecare repetată a aceleiași pretenții compensatorii, în afara limitelor sale legale, cu afectarea gravă a principiului securității juridice.

126. Astfel, respectarea caracterului definitiv al hotărârilor judecătorești constituie una dintre exigențele fundamentale ale statului de drept, iar derogarea de la acest principiu este admisibilă numai pentru motive substanțiale și imperative.
127. Mai mult, rejudecarea cauzei și acordarea prin decizia Curții de Apel Centru din 20 mai 2025 a despăgubirilor pentru perioada 25 mai 2011 - 25 mai 2013, după ce Curtea Europeană acordase deja o satisfacție echitabilă care acoperea inclusiv această perioadă, a condus la o compensare dublă a aceluiași prejudiciu.
128. O asemenea situație nu doar că depășește scopul revizuirii, dar generează și o problemă de principiu în aplicarea mecanismelor de reparare internă și internațională, fiind incompatibilă cu exigențele unei practici judiciare coerente și uniforme.
129. Prin urmare, odată ce Curtea Europeană a soluționat cauza sub aspect compensatoriu și a acordat reclamantului despăgubiri inclusiv pentru segmentul temporal 2011 - 2013, nu mai exista un temei real și actual pentru redeschiderea unei cauze soluționate definitiv.
130. Revizuirea nu era necesară pentru restabilirea dreptului încălcat, ci, dimpotrivă, a generat o nouă compensare pentru aceeași situație juridică.
131. În acest context, Completul de judecată constată că încheierea Curții de Apel Chișinău din 12 martie 2024, prin care a fost admisă cererea de revizuire, a fost pronunțată cu aplicarea eronată a normelor ce reglementează această cale extraordinară de atac, nefiind întrunite condițiile legale pentru redeschiderea procesului civil.
132. Întrucât decizia Curții de Apel Centru din 20 mai 2025 a fost pronunțată exclusiv ca urmare a admiterii revizuirii, aceasta nu poate subzista în lipsa temeiului juridic care a permis reexaminarea cauzei.
133. Din aceste motive, Completul de judecată reține că recursul declarat de Gîrbu Boris urmează a fi respins, iar recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova urmează a fi admise, cu casarea încheierii Curții de Apel Chișinău din 12 martie 2024 privind admiterea cererii de revizuire și, pe cale de consecință, cu casarea deciziei Curții de Apel Centru din 20 mai 2025, pronunțată în urma reexaminării cauzei, cu menținerea deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 ianuarie 2014 și a hotărârii Judecătoriei Buiucani din 1 octombrie 2013, prin care acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.
134. În conformitate cu art. 431 alin (1), (2), (4), art. 432 alin.(1) lit. b), art.440 alin.(3), art.442 alin.(1) și art.445 alin.(1) lit. f) și (3), art. 453 alin. (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Respinge recursul declarat de Gîrbu Boris.

Admite recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova.

Casează decizia Curții de Apel Centru din 20 mai 2025.

Casează încheierea Curții de Apel Chișinău din 12 martie 2024 privind admiterea cererii de revizuire și se dispune respingerea cererii de revizuire depusă de către Gîrbu Boris, împotriva deciziei Curtea de Apel Chișinău din 23 ianuarie 2014, ca inadmisibilă.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător / semnătura / Stela Procopciuc

Judecători / semnătura / Diana Stănilă

/ semnătura / Ion Munteanu